

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:
= Megállapodás szerint. =

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

A jövő kialakulása

a bölcsélet, embertan és szociológia terén.

A gyalogos ember tíz perc alatt tesz meg — átlag — egy kilométert.

A gyorsvoanat pedig egy perc alatt.

Ez az arány mutatja a mai művelődés gyorsaságát a régihez képest.

Gondoljunk csak rá, mennyi fogalmat ad ma az általános műveltség; mennyi — a régi ember előtt teljesen ismeretlen tárgy veszi körül a modern embert?

A tanult ember házába egy század alatt rengeteg új holmi vándorolt be.

Az íróasztal, a szalon, az ebédlő, a konyha, az éléskamra, mindegyik a maga újkori felszerelésével olyan képet nyújt, mely a középkori ember előtt a legsodálatosabb kiállítás gyanánt is elkelne.

Csatoljuk ezen fogalmakhoz a mai művelt ember speciális, vagy — mondjuk — kenyérszerző tudományának fogalmait is. Hamarosan belátjuk, hogy a modern elme tizszer annyi fogalommal dolgozik, mint a régi.

Az már a dolog természetében rejlik, hogy ez a rohamos haladás meglassudik.

A fák nem nőhetnek az égig.

A legóriásibb bánya is kiürül.

A mult század inkább a termelés százada volt.

Temérdek új dolgot hozott a felszínre s azzal a lázas sietséggel, mely őt annyira jellemzi, jól-rosszul kicsiszolta.

A jövő feladata, hogy moderátóbb haladás mellett — azt a rengeteg nyersanyagot, mit a közelmult termelt, tökéletesítse s az emberiség közvetlenebb javára fordítsa.

A közlekedés a technika terén — ugalátszik — a villamos erő jut uralomra. A természet kínáló erőforrásai, a nagy folyamok, sőt talán maga az örökké mozgó, háborgó tenger fogja megtölteni azon villamos kondenzátorokat, melyek ugy a mobil, mint a motívuszerveket mozgatják.

Semmisem bizonyosabb, minthogy a tudomány új kereteket kap.

A középeurópai ezerégu bölcsélet hipotéziseit hamarosan átadják e tudomány ág történetének. Átadják pedig azért, mert Nietzsche unokái nem fogják felföldözni sehol az übermentsch-et és a Schopenhauer melankóliája miatt senki sem ül egy önmaga által meggyújtandó bomba fölé. A »reine Fernunft« fog uralkodni; de nem a Kant által mutatott irányban, hanem a meghamisíthatlan tapasztalat kalauzolása mellett.

Az antropológia, mely az emberről az embernek szól, természeténél fogva minden kor kedvelt tudománya leend.

Teljes átalakulását közvetlen közlől várjuk.

Az ősanagról, a kifejlődésről (evolúció) szóló rengeteg kötetek már-már annyira átvették a »szórakoztató olvasmányok« jellegét, hogy inkább a regényt helyettesítik, melyekben — nem mint Verne Gyulánál, a földrajz, hanem — a természet-tudomány ajánlatik.

Az evolúció irodalmában majdnem annyi az ellenmondás, amennyi a képviselő.

Hiába fárad Häckel Ernő, hiába civilizálja a berlini állatkert simpánzeit. A simpánz nem enged a régiből. Marad simpánz.

Majd akkor, ha ezen emberszabásu állatok legműveltebbje leszakítja a vadrózsa piros termését s egy folyondárra fűzve — ékességül — szőrös nyakába akasztja, hiszünk a »nagy tudósnak.«

De addig nem. Addig megmaradunk saját álláspontunkon. Eszerint pedig, amint Renan Franciaország szégyene, Ernszt Häckel a modern anthropologia komikuma, aki — mint kitünt — hamis klisékkel akarja hallucinációját a jó németekre ráerőszakolni.

Jól, bár gorombán mondta valaki: a számár a teremtés napján ordított. Ugy halljuk, ugy tudjuk, hogy manapság is ordít. Bizonyosak vagyunk benne, hogy az utolsó ítélet előestéjén is ordítani fog.

Az ősanagy és evolúció tana csődöt mondott.

Ezt a csődöt mondotta ki Viorhov: ignoramus et ignorabimus.

A jövő embertani tudomány mérlege bizonyára nem a Häckelé. Ő a mult kuriózuma. A jövő ösvénye új tereken vezet. A megállapodás helye pedig nem lehet más, mint az ember ezredévi, faji és szellemi egysége.

Tagadhatatlan, hogy a jövő perspektívájában semmi sem képes a figyelmet annyira lekötöni, mint a szocializmus.

Mi lesz, hogyan lesz?

Igen sokan rémképeket látnak.

Azt mondják, hogy a szocializmus vallástalan, mert minden vallás ellen izgat. Hazátlan, mert nemzetközi. Erkölcstelen, mert a szabad szerelmet hirdeti. Szóval, elveti mindazon eszményeket, amelyekért az emberiség eddig lelkesedett. Tehát szükségképeni ellensége mindenkinek, aki az életben a pusztá anyagi jóléten kívül másért is lelkesedik.

A különbség tehát a szocializmus és ellenesei között oly nagy, oly éles, oly áthidalhatatlan, hogy — tekintettel nagy számukra, türelmetlenségükre, felszántságukra, a mindig erősbödő, ugyszólván képzelünk felülmúló izgatásra, — szinte bizonyos, hogy vérben fogják megfüröszteni a világot.

Hivatkoznak Liebknechtre, aki azt mondta 1895-ben a strassburgi gyűlésen, hogy a francia forradalom csak gyenge előjáték volt ahoz képest, amit majd ők rendeznek.

Aki ezen kijelentésnek hisz, az nem ismeri a német népet.

A germán faj nem rokonszenvez a forradalommal. Sokkal nyugodtabb. S hozzá sokkal műveltebb. Nincs nemzet, melynél a faji összetartozandóság oly erős volna, mint a német népnél. Beszélhet Liebknecht, vagy akár a nagy Bebel nemzetköziségről amennyit épen akar, a német szocialista megmarad németnek és saját faja ellen

A radio-activ

Schmidthauer-féle =

Igmándi

keserűviz, reggel fél pohárral használva

jelenleg a legjobb természetes gyomor-, bél- és vértisztító, mint ivó kúra **Karlsbadi** és **Marienbadi** gyógy-

mód meglepően gyors és sikeres helyettesítője. Az első magyar ásványviz, amelyben **RADIUM** fedeztetett fel. **Gyógyereje rendkívüli.** — Kapható kis és nagy üvegekben.

Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.**

Mai számunk 10 oldal.

véres forradalomba kitörni nem fog soha. Erre oka nincs.

A több mint három millió szociálista évenként harminc millió márkát fizet a pártkasszába. A birodalmi gyűlésen a szociálista képviselők száma igen tekintélyes. Mi sem áll tehát utjokban, hogy programjukat törvényes úton érvényesítsék.

Meg kell még említenem, hogy a német birodalomban közel huszonöt millió katolikus él.

Ezek minden téren kitűnően vannak szervezve.

A keresztény szociálisták száma több százezer.

S ez nem forradalmi elem.

Az u. n. vörös szociálisták a legfenyegetőbb Franciaországban.

Itt minden kedvez neki.

A szabadkőművesség példátlan hatalma, a nagy panama, a Dreyfuss pör, az egyház teljes letörése úgy összekuszálták ezt az országot, mint a vihar a kékvet.

Hadserege ma is állam ez államban.

Köztársaságiak, bonapartisták, royalisták állanak egymással szemközt. A szociálisták annyira hatalmasak, hogy már miniszterei is vannak. A szociálisták édes gyermekei és az anarkia igen szép számu hívővel díszeskednek.

Tekintély már alig van. Az erkölestelenség nő. A nemzet fogy.

Még ezen évben békóba verik az egyházat, mely egyedül harcolt a szenvedélyek ellen s a rend mellett.

A francia már nem büszke nemzetiségére.

Hervé általános sztrájkra, elégedetlenségre hívja fel a tartalékos katonákat — háboru esetén . . .

A nemzetköziség rohamosan terjed.

A tanítók nagy része szociálista.

A kultuszminiszter kétségbeesésében egyiket a másik után rója meg hazafiatalansá-

A pásztortűz.

Az avasi bükkös rengetegben megeredt a fonózapor. Fonózapornak hívják pásztornyelven azt kövéresebbű, hosszuszálú őszi esőt, amely mindig szélesenedés időben kerekedik neki.

Azért hívják pedig fonózapornak, mert mikor a hatalmas bükkfagalyakon, a száraz leveleken, a vízmosás szikláján egyet-egyet koppan, mindenütt más-más hangot ad és ez a sok nyelvű esőcsepp ezután egy olyanféle beszélgetéssé olvad össze, mint mikor télen a fonóban az asszony nép tereferél, még az orsók álmos pergését is mintha hallaná az ember.

Szabó Péter kondás-számadó felnézett az ólomszínű fellegekre és azt mondta: »Esteli vendég, meghál!« Aztán egyet fordított a tarisznya szíján és azon lóggó kincstár eltűnt a finom, de zsiros szür biztos sátra alatt. Ez a kincstár nevezetes valami! Lóggó ott cifra, bő szíjjon olyan finom, fényes csiholó acél, hogy mikor szép augusztusi éjszakán a kovához csapja a számadó ur, rögtön amolyan fiók-esillaghullás származik.

Azután lóg rajta sőtartó, mind olyan portéka, amit az esőtől féltetni kell. De nem ám olyan sőtartó, melyet mi szoktunk asztalainkra feltenni, hanem egy kis darab a magyar ökörnek szép fehér szarvából. Azután ivópohár is lóg rajta, de ne

gáért, amint ezt Bretin, chalon sur-saône-i tanító esete bizonyítja.

A francia polgárokat százféle elv és felfogás választja el egymástól. E körülményben lelhető fel ama zavaros, amelyben a felforgató elemek kedvükre fognak halászni.

Ez a nép, melyet semmi sem jellemez annyira, mint a szertelenség, ismét megtermi Dantomjait és Robespierre-it, akik a szocializmus nevében hordozzák körül a nyaktílot s bizonyára meghordoznák egész Európában, ha utjokat nem állaná a wacht am Rein.

Nálunk a hazátlan nemzetköziség csaknem kizárólag az ipari alkalmazottakat esábitotta el. Legnagyobb ritkaság, ha az önálló magyar iparos szociálista. Népünk tulnyomó nagy része földművelő s úgy ez, mint az intelligens elem fölötté hálátlan talaj a nemzetköziség nadraguláinak.

Imminens veszély nincs. Örködni kell, hogy ne is legyen. Az intelligens elem szálljon le a lóról. Ne tágítsa az irt, mely a szegény munkástól elválasztja. Ne zsákmányolja ki munkaerejét. Adja ki neki megszületett jutalmát. Vegye ki részét a becsület, hazafias, a munkás ember elérhető javát célzó szociálistikus tevékenységből — ha képes rá szellemileg, ha másképpen nem, úgy anyagilag. Ha önmaga nem. családja, gyermekei látják hasznát.

T. V.

Népoktatásunk.

A szabadalvópárt körébe tartozó száz képviselők mult heti értekezletén hozott megállapodás a melyben kifejtették, hogy nemcsak a koalíció népoktatási programja ellen van erős kifogásuk, de magának a szabadalvópártnak a nemzeti iskolák tárgyában tett állásfoglalása ellen is agítálnak és ha erre alkalom nyílik, ki is fejtik azon határozataikat, hogy a szabadalvópárt a népiskolai törvény tervezetét az ő ellentállással tehetné esetleg magáévá, de még inkább Lukács közoktatásügyi miniszter rendelete aktuálissá tette, hogy egy kissé elmélkedjünk a népiskolai oktatásról és egyáltalán a népiskolákról.

gondoljuk ám, hogy az amolyan kis füles ivópohár, amelyre rá van vésve: »Keszthelyi emlék« oh nem, ez már teljes fele a magyar ökör szép fehér szarvának, amely belül üres és így inni lehet belőle.

Van azután rajta puskaportartó, szintén szarvból és végül pásztor kürt. Mindezek a tárgyak gyönyörűen ki vannak vésve, illetőleg kiégetve választó-vízzel, magyar stílusú díszítéssel. Ha majd valamikor szépen bekötött díszmű kerül kezünkbe, amely »Magyarstílusú díszítéssel« című viseli, ne feledjük, hogy ezek nagy része ezekről a pásztor szarukról van lemásolva. Lóg azután a szíjról szép fényes réz pipaszurkáló, nemkülönben ott lóg a hatalmas dohányzacskó és egy kisebb zacskó kova és tapló számára.

Ezek képezik egy kondás-számadó kincstárát! Mind olyan dolog, aminek nem szabad megázni, ezért lettek egy rándítással a szür alá kanyarítva. Szabó Péter következő mozdulatából kétségkívül azt várjuk, hogy le fogja gyűrni a kalapja karimáját, hiven ehhez a szép nótához, hogy:

Ha látom a fergeteg elejét,
Legyűröm a kalapom tetejét,
Csak úgy nézem a vihart alóla,
Még a jég is visszapatog róla.

Szabó Péter kondás-számadó azonban nem fogja legyűrni a kalapja tetejét két okból: először,

A hivatalos statisztika ugyan elég kedvező Magyarországra nézve és így a külföld szemében elég jól tűnünk ki az írás olvasást tudók hányadára nézve, azonban a való életben az, a ki a néppel sokat érintkezik, a ki megfigyeléseket tesz a nép körében arról, hogy mily nagy azok száma a kik az írás-olvasás tudományát a nevük aláírásával teljesen lezárják, nagyon szomorúan tapasztalja, hogy a mi népünk mily keveset tördök avval, hogy azt a kicsit, a mit nagy nehezen magára szedett az iskolákban megtarthassa.

Nem tudjuk kit okoljunk ezért. Lehet, hogy a magyar nép östernészetében van a hiba, lehet, hogy a magyar nép kulturális érzetének, tudás-szomjának a hiánya az oka, de azt hisszük a hiba egy jó része mégis a mostani nevelési rendszerben is van, az iskolák vezetésének, a tanítás felületességének hiányában rejlik. Mert nem elég csak az abc tudományát fejébe verni annak a szegény kis földműves gyermeknek, a kit a mint az iskolából hazaeresztenek, a mezőre küldenek szülői marhát vagy baromfit őrizni, hanem fontos dolog az, hogy az olvasás, a könyv szeretét neveljék a csemetékbe, mert csak így lehetséges, hogy később a tanítványok a közügy, a haza dolgai iránt is érdeklődjenek és a betűtől neirtózzanak.

De eltekintve a dolog e részétől, népoktatás-ügyünknek tökéletes átalakuló, nemzet alapító hatását, csakis a felekezeti és községi iskoláknak eltörlésével érhetjük el. Mert addig a míg Magyarországon 3200 olyan iskola van, a melynek tannyelve nem magyar és míg 1340 olyan iskola van, a melyben a magyart mint tantárgyat sem adják elő, erős nemzeti politikáról, egységes Magyarországról ábrándozni sovinizmus. És ezen iskolák mind felekezeti. Ezen iskoláknak államosítása az első feladatok közé tartozik. Nem mondjuk azt, hogy egyszerre, egy csapásra kell a dolgot megcsinálni, mert a nemzet erejét még akkor sem lehet egyoldaluan teljesen kimeríteni, ha legvitálisabb érdekeiről van szó, de nagyobb arányokban vinni keresztül az államosítást, mint most, egyik legfőbb politikai feladat. Fontos dolog továbbá az, hogy az államosítást a nemzetiségi vidékeken kell erőltetni. Világos dolog továbbá, hogy ezek között is legelső azt a képzelhetetlen viszás helyzetet megszüntetni, hogy Magyarországon lehessen olyan iskola, a hol az állam hivatalos nyelvét még mint tantárgyat sem tanítják.

Ezt a kérdést kell elsősorban megoldania annak a pártnak, a mely a békésebb idők eljövételével Magyarország jövő nagyságának alapját hivatva lesz lerakni.

Igaz, hogy nagy nehézségekkel kell megküdenie egyrészt a bécsi kézzel, másrészt a külfölddel szemben is, de ne feledjük el, hogy most is úgy ismer bennünket a külföld a saját keblünkön melengedett izgatók félrevezetései folytán, hogy Magyarország zsarnoki göggel szorít min-

mert a fonózapor nem fergeteg; másodsor, mert Szabó Péter nem csikós, hanem kondás-számadó.

A kondásember ilyenkor nem gyüri le a kalapja karimáját, hanem türelmesen várja, míg annak zsiros csónakja megtelik esővízzel. Mikor aztán a kalap sulyáról érzi, hogy az az időpont bekövetkezett, akkor megfogja, óvatosan leemeli, hirtelen oldalt fordítja s mohón nézi, hogy önti a kalap esatornája a vizet és mikor az utolsó csepp is kifolyt belőle, akkor az acélos barna férfiarcon egy naiv mosoly fut végig és a kondás így szól: »Ej, mekkora eső volt!« Igen, mert ő csak ekkor és ebből konstatálja, hogy mekkora eső volt.

Ám Szabó Péternek erre most nem volt alkama, mert hirtelen metsző éjszaki szél támadt és mire az első zsákmányolni induló bagoly hujjogtatása hallatszott, már a csillagok ragyogtak a felhőfoszlányok között.

Ilyenkor ősszel hamar sötétedik. A bojtárok már összetertették a nyáját. A jószág csendes volt, nagy része aludt is. Itt-ott egy-egy mély szusszantás hallatszott, meg egy-egy tompa kolomp-hang, amikor a kolomp vezér kényelmesebb helyzetet iparkodott találni a fejének.

Egyszerre csak hangos szitkozódás hallatszott a kis bojtárok között. Erre már figyelmessé lett a számadó és a pipaszár mellől — amugy mellékesen odaszólt: »No mi baj?«

denkit arra, hogy a magyar nyelvet megtanulja és a saját anyanyelvét tagadja meg. Már most, ha tényleg vas marokkal, erős kézzel nyulna bele a magyar képviselőház e kérdésbe, lehet, hogy egy időre nagyobb lenne a külföld előtt a magyar erőszakoskodás híre, de végeredmény mégis csak a magyar Magyarország lenne.

Ne feledjük el, hogy Elzász Lotharingia egy emberöltő alatt német lett, pedig a francia nemzet nemzeti érzése nagyobb műveltségénél fogva sokkal intenzívebb, mint a mi elhagyatott, iskolázatlan nemzetiségünké.

A mostani küzdelem eredménye, a miben kell, hogy minden magyar ember bizzik, kétségtelenül fontos átalakító hatással lesz népoktatási politikánk végső eredményére. A végső eredmény alatt azt a husz millió magyart értjük, a kik a nagy Duna, Tisza közét, Erdély bérceit, a Kárpátok égbe nyúló szikláit édes magyar nótákkal teszik majdan hangossá és azt a fegyverforgató erős nemzetet értjük, a melynek ajakáról a magyar felírásu kaszárnyákban csak magyar szó roppan el. Mert ha az a nemzetiségi vidéki magyar honpolgár, a kit az iskolában megtanítanak a magyar szóra, később a katonaságnál is azt látja, hogy a magyar nyelv egyedül az ur a négy folyam és a hármás bére hazájában és meggyőződik arról, hogy e hazában csak a magyar nyelv tudása, gyakorlata révén érvényesülhet, a magyar nyelvet jól megtanulja, ne féljünk annak fiait, unokáit már el fogják tagadni azt, hogy elődei nem a magyar nyelvet tartották anyanyelvüknek.

De most, midőn a felekezeti és községi iskolákban a gyerekek magyar szót sem igen hallanak, most mikor a tanítói azt tanítják, hogy a magyar ezt a hazát tőlük bitorolja és azt tanítják, hogy az ő anyanyelvük a tót, horvát, szerb, stb. és midőn látják, hogy a hadseregben, a melynek felét magyar pénzen tartják fenn, a magyar nyelvet kutyaugatásnak nevezik, a nemzetiségi magyar honpolgár egészen méltán merítheti ezekből azt a meggyőződést, hogy a magyar nem ur a saját hazájában és nekik a magyar nyelvet nem kell, sőt mint papjaik tanítják, nem is szabad megtanulniok.

Vagy nézzük meg azokat a közös ezredeket, a hol a magyar és például a horvát feles számú vagy bármely más arányban van is a nemzetiség, szóval az ezred nem tiszta magyar. Igyekeznek-e arra a tisztek, a hadvezetés, hogy a nemzetiségi ajku magyar honpolgár elsajátítsa a magyar nyelvet?

Bizony fordítva van a dolog. Például Sopronban, a 48-as gyalogezrednél, a melyet Zalamegyéből soroznak és egészítenek ki, minden századnál van egy horvát szakasz, a horvátok teljesen el vannak különítve, hogy csak ne érintkezzenek a magyarokkal és így a mi édes magyar nyelvünket ne tanulják meg.

Szóval az általános hadvezetési politika

— Ez a fülesbagoly nem vigyázott a taplóra, esuron viz az egész s nem tudunk tüzet gyújtani.

A fülesbagoly cím Miskának szólott, a kis bojtárnak.

— Sebaj — szólott vissza a számadó és szűrét félrebillentve, a saját taplós zacskója után nyult. De most ő kezdett szitkozódni. A taplós-zacskó, meg az acél hiányzott a fősíjéről, leszakadt, elveszett. A számadónak mindig van gyujtója is. Most ezután nyult Szabó Péter. De a masinát, mint afféle rútkán használt, nemtelen szerszámot, a szűr külső nyitott zsebébe tette. Nem volt rá szokva, hogy azt óvja. Most azután az odaesurgott esővíztől egy csomó barna mázat talált az ezüstös gyufafejek helyett.

Nem lesz tűz! Első napján a makkoltatásnak, ez a rémfű gondolat cikázott a számadó fejében.

Nem, az nem lehet, hiszen akkor felfordulna a világ! A taplót megkeresni — de hol? Igaz, hogy a teli hold már meglehetősen bevilágított a büksudarak közé és az acél csillogni fog fényében, ha a lapjára esett és ha nem veti rá árnyékát valamelyik bükk-óriás.

Vajjon igazán az a reménység vitte-e neki Szabó Pétert a rengetegnek, hogy hátha a jó szerenese mégis rávezeti a tüzszeresjára? Nem tudom. Elég az hozzá, hogy úgy egy baltadobásnyira mehetett, mikor a holdfényben egy embert látott

érvényesül itt is, hogy a magyart ha csak lehet, el kell nyomni.

Láthatjuk ebből is, hogy a mostani válságnak csak egy megoldása van, a magyar nyelv feltétlen diadala. Mert csak így lehet igaz magyar politikát csinálni, csak így lehetséges az, hogy az a tiszta mag, a melyet jövőnk állami iskoláink vezetői hazánk jövő generációjának szívébe elültetnek, egykor hatalmas fává fejlődik.

(F. B.)

A vármegye közigazgatási állapota.

Csertán Károly Zalavármegye alispánja a vármegye 1905. évi első félévi közigazgatási és az ezzel kapcsolatos ügyek állapotáról jelentését már kiadta. A jelentésből a főbb részeket a következőkben ismertetjük:

Az év első hónapjaiban a felnőttek és gyermekek közegészsége nem volt kielégítő, amennyiben a légzőszervek hurutos és lobos bántalma miatti megbetegedések száma igen nagyra emelkedett s e mellett a gyermekek között a vörheny és kanyaró járványosan uralkodott; azonban az utóbbi hónapokban úgy a felnőttek, mint a gyermekek közegészsége általában jó volt, a vörheny és kanyaró miatti megbetegedések száma pedig apadt.

Bejelentésre kötelezett fertőző bántalmak közül előfordult: ronesoló toroklob 167, vörheny 569, kanyaró 979, hasihagymáz 27, hökhurut 67, bárányhimlő 11, fültömrigylob 55, gyermekágyi láz 11.

A perlaki, esáktornyai és alsólendvai járásokban tájkórosan, a többi járásokban szörványosan előfordult trachoma összesen 1967, gyógyult 435, véglegesen távozott vagy meghalt 54, további kezelés alatt maradt 1478.

A trachoma kezelést teljesíti 1 járási, 3 kör-, 1 községi- és 2 állami trachoma orvos.

A súlyos vagy otthon el nem különíthető betegek a perlaki és alsólendvai állami trachoma-, vagy a két közkórházban helyeztetek el megfelelő ápolás céljából.

Az alsólendvai állami trachoma kórház bezúnttetett, helyette Nagykanizsán egy szemészeti osztály létesítése helyezettelt kilátásba.

Rendőri boncsolás teljesített 22-szer, külső hullaszemle rendőri tekintetből volt 89, öngyilkosságot elkövetett 40, véletlen szerencsétlenség által kimúlt 52, elmekór előfordult 30, veszett eb által megmaratott 9, kik közül 4 védoltás céljából a budapesti Pasteur intézetbe szállítottatott. Szerencsétlen szülés előfordult 3, hétéven aluli elhalt gyermekek orvosi gyógykezelése elmulasztott 450 esetben.

Az évi egészségügyi vizsgálatok és ellenőrzések legnagyobb részben teljesítettek.

A népesedési mozgalmat tekintve a szaporodás

menni a bükkfák között. A számadó göresösen ragadta meg baltája nyelét és szíve vadul kezett dobogni. Az a szálas, szikár ember pedig hol eltűnt, hol előbukkant a fatörzsek között, mint ahogy a mult egy-egy kellemetlen emléke hol felélénkült, hol elhomályosodik.

A számadó rögtön ráismert Hosszu Gyurira, halálos ellenségére és eszébejutott, mit ígért neki a faluban. A faluban pedig Hosszu Gyuri azt találta mondani a számadónak:

— Mégis te fogsz tőlem engedelmet kérni.

Erre pedig a számadó felemelte baltáját és azt ígérte: »Majd engedelmet kérek tőled az erdől!»

Az erdőn, ahol nincs se zsendár, sem uraság, sem pap, csak hatalmas sötét árnyéku bükkfák vannak, amelyek nem mondják meg senkinek, mit csinált egymással két ember. Most ott megy. Szabó Péter halk esendben, mint a prédára induló esti róka, nyújtott derékkal tolja magát előre a bükkfák árnyékában. Hogy is volt csak? S átgondolta az egész esetet. Elkézdve az ellenségesség elejétől. Hosszu Gyuri is erdőségi kondás volt, esakhogy a községé. Afféle »mindenki szógája«, aki még a kisbirót is megsüvegei. Most esztendeje is együtt makkoltattak az erdőben. Azután egyszer csak elveszett a csordából a legszébb konvenciós süldő. Amint a jószágát kereste, a kondásokat járta. Hosszu Gyuri, meg a fia,

a vármegye területén 1949 volt, születés 9497, halálozás 7626. Minden egyes járásban a szaporodás kielégítő volt, kivéve a pacsai járást, a hol a szaporodás csak 76, a kanizsai járást, a hol csak 11 volt. A népesség egyedül Nagykanizsa városában apadt, a hol a születések száma 472, a halálozásoké 550 volt, tehát a lakosok apadása 78 személyre rugott.

Az állategészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. A hivatalból jelentendő ragadós állati betegségek az év első három hónapjában csak gyéren fordultak elő, még ezen időn túl a közös legeltetés és a melegebb évszak beálltával a sertésvész és a sertésorbáncz már nagyobb arányokat öltöttek.

A ragadós száj- és körömfájás a folyó évben sem szűnt meg teljesen, és a mult évről fennmaradt 4 fertőzött községen kívül részben ismert, részben kiderítetlenül maradt ismételt behuroklások következtében még 9 községben jelentkezett. Nagyobb összefüggő területek azonban nem voltak fertőzve, mert az azonnal foganatosított erőlyes óvintézkedésekkel minden esetben sikerült a járvány tovább terjedését meggátolni, egyetlen eset kivételével, a melyben a betegség — szándékos eltitkolás folytán későn jutván a hatóság tudomására, — a szomszédos község állatállományára is áterjedt.

Ezekon kívül előfordultak még tömegesebben: a szerzőgő üszök, a járványos elvetelés, helyenkint a malacok himlője, a juhok mételegkórja, végül a közelmultban uralgott tartós nyári forróság következtében a napszurásnak is szokatlanul nagy számú esete került észlelés alá.

Az állategészségrendőri intézmények működése kielégítő volt és azok fejlesztése állandó gondoskodás tárgyát képezte.

A vasuti állatforgalom a mult évihez képest jelentékenyen esökkent; ugyanis a vármegye területére engedélyezett 29 marharakodó állomás a kirendelt állatorvos szakértők által megvizsgáltatott 15809 db szarvasmarha (és borju), 1931 db ló (és esikó), 1630 db juh (és bárány) s végül 9692 db sertés (és malacz) összesen 29062 db állat, vagyis 7248 darabban kevesebb mint a mult év hasonló időszakában.

A szarvasmarha járlati- és kereskedelmi forgalmát folyó évi január hó 1-től július hó végéig községi megbizottak részére kiadott 78.715 db 20 filléres, 63.595 db 12 filléres és 49.493 db 4 filléres marhajárlati őrlel tünteti ki, melyekért 25.354 K 12 fillér fizettetett be az illető jövedéki hivataloknak.

A vármegye területén az 1905. évi január hó 1-től július hó 31-ig előfordult tüzesetek száma 122 volt, melyeknél az összes elhamvasztott érték a hivatalos kártelvélteli jegyzőkönyvek szerint 226.187 koronát tett ki, ebből biztosítva volt 150.480 K érték s így a biztosítatlanul szenvedett kár 75.701 koronára rug.

nagyon szívesen fogadták. Megkínálták vadvizzel, ígérték, hogy úgy fogják keresni a süldőt, mint a magukét. Ezen szépszóval való beszélgetés közben Szabó Péter egy csomó összegőngyölt subán ült. Azok alatt volt a kérdéses süldő — leszurva. Másnap ezen mulatott az erdő kondásnépe.

Igaz, hogy harmadnap sokkal különb süldőt hajtott hozzá Hosszu Gyurka a magából és szép szóval engedelmet is kért, de a szégyen már meg volt, azt nem tehette jóvá! Egy számadóval ilyesmi megtörténik, oda minden tekintélynek! Mintha mindenütt a kis bojtárok összedugott fejét látta volna, amint őt — a számadót — nevelték! El is határozta, hogy a törvényre adja Hosszu Gyurit, de nem tette. Hej, nem tehette, mert egyszerre csak azt hallotta az árendás kondástól, hogy Hosszu Gyuri legény fia — azt beszél a faluban — az ő tulajdon lányának a szeretője. Elsötétült erre a világ előtte. Hogy is ne! Hosszu Gyuri, a falusi esürhész fia legyen az ura az urasági kondás-számadó leányának! aki, bárki mit mondjon rá, felér a falu akármelyik gazda leányával!

És ennek is az a ravasz Hosszu Gyurka volt az oka.

Kikérte tőle nagy alázattal, hogy a lánya az ő feleségéhez járhasson fanni tanulni. (Az ő felesége ugyanis már nem élt.)

A tűz keletkezésének oka a teljesített vizsgálatok szerint 29 esetben gyújtogatás, 28 esetben gondatlanság, 6 esetben villámcsapás és 59 esetben kideríthetetlen volt.

A személy- és vagyonbiztonságot veszélyeztető jelenség a lefolyt időszak alatt, az apróbb lopási- és tolvajlasi eseteket kivéve, melyeknek tettesei legnagyobb részben kinyomozva, az illetékes hatóságoknak átadottak, nem fordult elő.

A m. kir. esendőri őrzékek által letartóztatva lett: hatósági közeg elleni erőszakért 8 ember élete elleni büntetért 21, lopásért 119, rablásért 10, sikkasztásért 8, csalásért 8, foglyok megszökteséért 2, orgazdaságért 8, pénzhamisításért 3, hamis vádért 1, súlyos testisértésért 13, gyújtogatásért 6, szemérem elleni büntetért 3, okirathamisításért 10, családi állásra vonatkozó büntetért 1, jogtalan elsajátításért 1, más vagyonának megrongálásáért 1, magánlak megsértésért 1, fegyveres erő elleni büntetért 1 egyén, továbbá különböző természetű kihágásokért 670 tettes lett a közigazgatási hatóságokhoz elővezetve.

Egyenes adóban hátralék volt a vármegye területén az 1904. év végén 1.425.122 K, az 1905. évi I—III. negyedévi előírás 3.317.980 K, fizetendő lett volna összesen 4.743.102 K, az 1905. év folyamán befolyt 906.580 K, hátralék 1905. évi július végén 3.836.521 K, míg a hadmentességi díj hátralék a tavalyi 137.565 koronával szemben csak 130.378 K tesz ki. Befolyt e címen az 1905. év folyamán 9860 K, a melyben a törles is be foglaltatik.

Közgazdasági viszonyainkra vonatkozólag a következőket vagyok bátor jelenteni:

Az elmúlt félév időjárása általában véve kedvezőnek jelezhető a mezőgazdasági termelésre nézve.

A száraz, hideg téli hónapok a munkálatokat elősegítették, az őszi vetések pedig jól teletek át; csupán a kevésbé fagyálló nyugati fajta búzák szenvedtek tetemes károkat. A tavaszi vetés elég korán volt eszközölhető, a május és júniusi csapadékok az elmaradt kései vetéseket és takarmányféléket oly kedvezőleg mozdították elő fejlődésükben, hogy a kilátások általánosan javultak egészen június hó vége felé. Az ez időtájt beköszöntött száraz, rendkívül forró időszak azonban a gabona érésére nézve nagy hátránnyal járt és a kilátásokat csökkentette, az aratási munkákat pedig megnehezítette.

Jégverések voltak vármegyénkben már májusban, de ezek kisebb területekre szorítottak; jelentős jégkarak voltak június és július hónapokban, a midőn vármegyénk különféle vidékein különösen a Balaton melléken és a vármegye közép járásainak hegyes vidékein okoztak jelentékeny károkat, de ezen károk korántsem hasonlítanak a múlt évi súlyos jégverésekhez. Kései fagyok vagy vizáradások ezidén elkerültek vármegyénket.

Nem is sejtette a számadó ur, mi lappang ezalatt. Mindegy. Amint volt — úgy volt. A legényt kiátkozta házából, de Hosszu Gyurit törvényre nem adhatta, mert a leánya azt mondta: akkor megöli magát. Hanem megígérte neki, amit megígért.

Most itt megy. Még jó messze van a tanyájától, addig végezhetne vele. Hiszen nem akarta ő megölni, ettől irtózik egy számadó, csak hát úgy egy kicsit elszédíteni.

Itt nem tudná meg senki! A föld sok vért elbir, az ő szíve is elbirhat egy kicsit! De hátha mégis megtudná? Erre a gondolatra megállott. Lehajtotta bozontos fejét és gondolkodott. Majd fel akart nézni az égre, de a szemé megakadt az egyik bükkfa törzsén. Ami a szürke fát pirosra festi, az nem holdfény, az távoli pászortűz visszfénye!

Öntudatlanul, mint az éjjeli lepke, ment annak a távoli tűznek az irányában. Fejében csak ez az egy gondolat kóválygott: »Sok vért elbir a föld, az ő lelke is elbir egy keveset.« De amint a tűzhöz közeledve a fatörzsek mind jobban megvilágosodtak, annál inkább halványodott a számadó fejében ez a gondolat . . .

Mint ha a saját szívének haragja kiszáraztatja volna azokra a hatalmas bükkfatörzsekre és az festenő őket mind pirosabbra. Lassan ment min-

Az aratás június végével kezdődött rendkívül forró időszakban és a munkások nagy megterhelésével folyt le, melyhez a sok megdőlt buza vetés is járult.

Általában véve az aratás eredménye mennyiségre nézve jó közép termést mutat, mely végeredményében elérni fogja az 1903. évi termésként.

Minőség dolgában a buza és zabnál tetemesebben silány minőséggel találkozunk mint a múlt évben; eilenben a rozs és árpa jobb mint tavaly.

Szalmára nézve ezidén a múlt évi termésessel szemben 15—25% többlet mutatkozik.

Az időközben beállt nyári esőzések folytán terméskilátásaink a tengeri, burgonya, cukor és takarmányrépára nézve tetemesen javultak, úgy hogy ezen terményekben is türethős jó eredmény várható.

Gyümölcstermésünk a gyümölcs virágzása idején uralkodott kedvezőtlen idő és a múlt évi túltermés folytán is — éppen a fő gyümölcsterményekben silány leend; egyedül a szilva biztat jó termésel.

A jég által meg nem rongált terméskilátások a szőlőkre vonatkozólag még mindig türethősök a vármegye nagyobb részében; az alsó vidéken a szőlőmoly pusztított, a peronospora pedig nagy mérvben is fellépett. A nagy hőség és szárazság miatt a szőlő napszúrás is szenvedett és végeredményében az antraknozisz és a fakórothadás által vidékenként befolyásoltatt.

A mesterséges takarmányok első kaszálása, különösen pedig a szárazabb rétek első szénája az elmúlt félévben igen kielégítő termést adott, a nyári hőség alatt azonban sokat szenvedett a sarjtermés és az őszi takarmányok fejlődése; mindezek dacára és tekintettel a jó szalmatermésre, a répa és tengerinek, továbbá a tarlólóheresek jobb állapotára, ezidén oly takarmány-szükséglettel nem állunk szemben, mint a múlt évben.

A legelők állapota az utolsó hónapokban nem jelezhető kielégítőnek és ezek hanyatlával romlott a legelőmarha állapota is.

Az állatok forgalma és árviszonyai a nagyobb kereslet és jobb egészségügyi viszonyok miatt az elmúlt félév első negyedében igen kedvezők de még május hónapban is teljesen kielégítőek voltak; de a június havában fellépett száj- és körömfájás miatt beállt forgalmi korlátozások és a sürgős nyári munkák miatt úgy az árak, mint a felhajtások visszaestek; a kivitel jelenleg 5 járásunkból Ausztria felé szünetel.

A kivitel tárgyát képező muraközi lovaink forgalmát legújabbán a perlaki járásban megállított tenyészbónaság fenyegeti, mely következményeiben súlyos veszélyt rejt magában az illető vidékre nézve.

A múlt félév tavaszán hivatalból végrehajtott állatösszeírás végeredményében megállapította,

den ta előtt meg-megállott és nézte rajtuk a pászortűz visszfényt.

Nézte nézte és ismételte magában: »Sok vért elbir a föld, az én lelkem is elbir egy keveset.« De minden fánál egy szót elfelejtett a véres mondatból és mikor a pászortűzhöz egészen közel érve a tisztás szélén egy fának esőtől nedves sima törzsén már a lángok táncának játéka is visszatükröződött, már nem szólott semmit. Végre kiért a tisztásra. Most már egészen közel volt a tűzhöz.

A lobogó tűznél egy alak feküdt és bámult a lángba: Hosszu Gyuri. Egyedül volt, a többiek meg a nyájjal bajlódttak tul az oldalon.

Szabó Péter folyton a lángra nézve, lábujjhegyen odament a tűzhöz, aztán mint egy alvajáró, odanyújtotta kezét Hosszu Gyurinak és így szólt:

— Szomszéd, ami volt, az volt, aztán hadd vegye el ez a gyerek azt a lányt. Hoszu Gyuri odanyújtotta a jobb kezét, aztán a szemét le nem véve a pászortűztől, bolintott egyet. A számadó pedig lekanyarította a szürét s ráheveredett. Gondülő pipáját a tűzbe merítette s aztán esendesen pipáztatva a pásztoemberek sajtáságos nézésével, együtt nézték a megszokott tüzet, a csendes éj kedves pászortűzét.

Czobor.

hogy a múlt évi állománnyal szemben a szarvasmarha vármegyénkben 0-25% a loállomány 0-92%, a szamár és öszvérállomány 1-71%, a sertésállomány 1-31%, a kecskeállomány 15-8%-al szaporodott, ellenben a juhállomány 8-8%-al csökkent.

A múlt évi silány takarmánytermés tehát általában állattenyésztésünket nem támadta meg oly mérvben, mint azt vártuk.

Tejszövetkezeteink száma 49-ről 54-re szaporodott tel a múlt félévben, jelölül annak, hogy a kiszarva helyes irányban halad.

A múlt évi silány gabona és takarmánytermés után előre látható volt, hogy a kisebb birtokosok és szegényebb sorsu existenciák nehéz megélhetése mindaddig nem változik jobbra, míg az új termés ezen nem segít, vagy pedig a keresetforrások megnyitása után a majdnem tisztán a föld után élő alsóbb osztályaink munkát és kenyeret maguknak nem biztosíthatnak; ezeknek sorsa örvedetesen javult.

A múlt év mostoha viszonyainak tudható be jórészt azon szomorú tapasztalat is, hogy vármegyénkben a kivándorlás az elmúlt félévben ismét tetemesen szaporodott és hogy ezen tömegesebb elköltözés máris az illető vidékeken az időszakos gazdasági munkás hiányban és emelkedő munkabérekben mutatkozik.

Miután pedig ezen kivándorlás leginkább Canadába irányul, a hol volt törpebirtokosaink gazdasági területek beszerzésével véglegesen letelepednek, ezen kivándorló hazánkiai örökre elvesznek a hazai mezőgazdaságnak, a mely nemzetgazdasági szempontból tekintve, igen sajnós kilátásokat tartalmaz. A rettenetes forróság és a sok dült gabonának nehéz lemunkálása dacára érdemleges munkaszavargások vármegyénkben nem fordultak elő.

A törvényhatósági utak fenntartására a fedanyag szükséglet az utibizottságok meghallgatása mellett a kir. államépítészeti hivatal által megállapítottatván s a vonatkozó tervezet a tek. közigazgatási bizottság által jóváhagyatván, a fedanyag szállítás kelő időben megkezdett s oly erővel eszközöltetett, hogy a fedanyag nagyobb része már ki is szállítottat.

Az 1905. évi utfenntartási költségelirányzat terhére foganatosítandó műtárgy javításokon és újból építésekre a kir. államépítészeti hivatal szabályszerű terveket és költségvetéseket készített s miután azok illetékes helyen jóváhagyattak, a munkálatok végrehajtása árlejtés útján biztosítottat.

A törvényhatósági közutak állapota annak dacára, hogy egyes vidéken az előfordult nagyobb záporosók által megrongáltattak és rendkívüli munkálatokat kellett alkalmazni, — elég jó az utadót nem fizetők által teljesítendő munkák részben ledolgoztattak.

Az 1905. évi törvh. utadó hátralék volt az 1905 január 1-én 140.166 K, előirattott 454.013 K, lefizetendő lett volna ekként 594.180 K, befizettetett 81656 K, hátralék 512.524 K.

A vármegyei törzsvagyon áll 11847 K 65 f póstatakarékpenztári betétből; készpénz maradvány 1905 július 31-én 335 K 82 f; cselekvő hátralék 1905 július 31-én 2364 K 44 f; összes cselekvő vagyon 14547 K 91 f.

Végül beszámol az alispáni jelentés a hivatalok ügyforgalmáról és hátralékokról a mely szerint 1905 év július 1-én elintézetlen ügydarab volt az alispáni hivatalnál 1773 az 1904 évi december 31-iki 1723 darabbal szemben, a megyei írszéknel hátralék 1905 július 1-én 1947, a december 31-iki állapottal szemben apadt 370 darabbal, Nagykanizsa városnál 701, Zalaegerszeg városnál 282, a tapolcai főszolgabírósnál 89, a keszthelyi, letenyei főszolgabíróknál 16, a nagykanizsai főszolgabíróknál 14, a perlakinál 10, a zalaegerszeginél 9, míg nincs egyetlen egy hátralék sem a sümegi, zalaszentgróti, paicsai, novai, alsólendvai, és a csáktornyai járási főszolgabíróknál.

A csáktornyai népgyűlés.

A zalavármegyei egyesült ellenzék a július 10-iki alakuló gyűlésén elhatározta, hogy a vármegye két kerületében, a hol az ellenzéki jelölt nem tudott a január 26-iki választáson diadalra jutni, népgyűlést rendeznek, hova a nevesebb politikusokat is meghívják, hogy a kerületeket a fenyegető választások idejére az ellenzék programjának megnyerhessék. Csáktornyan ma egy hete, augusztus hó 28-án volt a népgyűlés és

elmondhatjuk, hogy minden népgyűlés között talán ez volt a legsikerültebb, a legimpozánsabb. A békés muraközi nép, a melyet hiába csábítanak a lelketlen izgatók és a még lelketlenebb hazafiatalon néhány pap a nagy Horvátország eszméjéhez, a vasárnapi népgyűlésen megmutatta, hogy szíve magyar és hogy a magyar haza bizton számíthat idegen ajku muraközi polgáira.

Megható volt az igaz lelkesültség és hazaszeretet, a mellyel az idegen ajku muraköziek a népgyűlésen viselkedtek. Ajkuk horvát, a Kossuth nótát csak tört magyarsággal énekelték, de azért mégis magyar akart lenni valamennyi, mintha a hullámzó kalásztól ékes Alföldön ringott volna bőlesőjük.

A népgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be.

A népgyűlésre utazó képviselők 12 órakor érkeztek Nagykanizsára. A vonat itt 12 percig állt csak, de azért ezernyi ember tódult a pályaudvarra, a hol Nedeckzy Jenő, a zalamegyei egyesült ellenzék ősz elnöke fogadta a képviselőket. Az elnöki fogadtatást megelőzőleg a Nagykanizsai Irodalmi és Művészeti kör dalárdája a Kossuth nótát énekelte. Nedeckzy elnök köszönetet szavazott előre is a képviselőknek, hogy meghívásukra megjelentek és biztosította őket, hogy a csáktornyai nép velük érez, velük együtt fog harcolni a nemzet jogos követeléseit iránti küzdelmében. A megyei szövetkezeti ellenzék tiszteletet parancsoló ősz vezérének messze esengő szavaira gróf Zichy Jenő válaszolt, a ki örömeinek adott kifejezést, hogy Zalamegye határán Nedeckzy fogadja, a kivel együtt kezdte meg politikai pályáját. Majd röviden utalt a politikai helyzetre és azt mondta, hogy az ellenzék bátran küzd, mert tudja, hogy a nemzet vele van. »Küzdeni s győzni fogunk.« A beszédek és a Hymnusz elhangzása után a vonat elindult Csáktornya felé. Utközben, ahol csak megállt a vonat, mindenütt nagy tömegek várták a képviselőket és mindenütt óriási éljenzés fogadta a népet barátságosan üdvözlő országos képviselőket. Az uton mindenfelé nemzeti zászlók lobogtak, sőt Kotorban még a templom tornyán is nemzeti zászlót lobogtatott a szél.

A vonat 2 órakor ért Csáktornyára. Az állomáson ember-ember hátán tolongott. Lehetett ott vagy 3—4 ezer ember. A város lobogó díszöltött, míg az országuton a muraköziek festői népbanderiuma volt felállítva. Százhatvanynole muraközi legény nyitotta meg a menetet, muraközi viseletben délceg paripákon lovagolva. Az állomáson Ziegler Kálmán kir. közjegyző fogadta a vendégeket, mire Zichy Jenő gróf válaszolt.

A népgyűlés 3 órakor kezdődött. A remek szép fedett tribuna Zrinyi Miklós gróf emlékoszlópa előtt állott. A tribuna mintegy 6000 ember vette körül. Ott volt Muraköz, Alsólendva, Csáktornya és az egész Zalából nagyon sokan. Alsólendváról külön vonat hozta az embereket. A tribuna 3 órakor vonultak fel a megjelent képviselők. Ott voltak: Zichy Jenő, Zichy Aladár, Batthyány József grófok, Farkas József, dr. Darányi Ferenc, Sümegi Vilmos, Berecz Ábel, Hentaller Lajos, Huszka István, Zboray Miklós képviselők, Gaál Gaszton, Bezeredy Lajos, Hertelendy József, Hány Dezső, Batthyány Pál gróf, Szádeczky Géza, Kiss Imre, Dervarics Imre, Dervarics Ákos, Szentmihályi Dezső, Thaasy Imre, Bosnyák Géza, a megyei függetlenségi párt elnöke — és mások. A gyűlést Zakál Henrik csáktornyai ügyvéd nyitotta meg, utána Zichy Jenő gróf beszélt a néphez. Zichy a politikai helyzetet vázolta, kezdte az ugrai levéllel, majd áttért a mostani kormányra, a szabadelvűpártra, és a város képviselőjére. Beszédét a nagy éljenzés többször megzavarta.

A következő szónok Zichy Aladár gróf, a nagykanizsai kerület országos képviselője volt. Zichy után Zboray szólta a néphez erős hangon, népies nyelvezettel, főleg a nemzetiségi kérdéssel foglalkozott. Majd Hentaller Lajos és Sümegi Vilmos beszéltek.

Lisznák Lajos katori plebános horvát nyelven tolmácsolta az elhangzott beszédeket, mire Tamás János dr. határozati javaslatot terjesztett elő, melyet a népgyűlés egyhangulag fogadott el.

Ezután az érkezett sürgönyöket olvasták fel: Sürgönyileg kimentették magukat: Kossuth Ferenc, gróf Batthyány Tivadar, Darányi Ignác, Nyáry Béla, gróf Zichy Vladimir, Egry Béla, dr. Kun Árpád, Nagy László.

Nedeckzy Jenő hatásos szavai után Zakál Henrik a népgyűlést bezárta.

Az óriási tömeg a Kossuth nóta hangjai mellett oszlott el.

Este 200 terítékű társas vacsora volt, a melyen számos hazafias felköszöntő hangzott el. A képviselők 10 órakor utaztak el Csáktornyáról.

A rendőrkapitányság.

(F. B.) Huszonhárom pályázó közül a főispán Sággy Lajos közjegyző jelöltet nevezte ki Zalaegerszeg város rendőrkapitányává. Nagy harc folyt ezért az állásért, a pályázók mindenkévet megmozgattak, hogy érvényesülhessenek, hogy pályázatuk sikerüljön. Volt a kit a hercegprímás, a két Széll főispánok, püspökök, miniszterek protegáltak.

Az ember ha ezt a küzdelmet látja, igazán megtéved és ha nem tudja, hogy a rendőrkapitányság mily kevés fizetéssel jár, azt hiszi, hogy a Magyarországi legjobban dotált állásai egyikéről van szó.

Pedig dehogy. Ha van állás, a mely nemesak a felelősségét, exponált voltát tekintve, hanem a vele járó kötelességek nagy halmazát, egy a rendőrkapitányi állás az, a mely megérdemelné, hogy a címe mellé legyen legalább is olyan fizetése, a mely megfelel hatáskörének és az állás méltóságának.

Kihágási ügyekben bíraskodni városi néppel, itéleteket hozni városi polgárok felett, részünkről sokkal nehezebb dolognak tartjuk, mint a falusi polgárok feletti ítélkezést. Mert a jó magyar népből megvan a hivatal tisztelete és ha a szolgabíró meg is büntette a falusi atyafit, az a szolgabírót ezentul is csak egy tiszteli mint eddig, vagy talán jobban is, mert tisztelete mellé a hivatalos hatalomtól való félelem is járul.

De ha az a kapitány megbünteti a városi polgárt, a városi polgár nem hogy a hivatalos tiszteletet adná meg a rendőrkapitánynak, hanem örök bosszút esküdik ellene és a hol csak lehet igyekszik eme bosszújának érvényt is szerezni.

Igaz, hogy ez, az esetben, ha a rendőrkapitány saját vagyonnal bír és e mellett kifogástalan egész férfit, nem igen sikerül. De sajnos, nagyon kevés a közpályán működő olyan egyén, a ki nyomorult fizetése mellé saját vagyonát is elkölthesse, mert bizony az a kincs, a mi a mi szép országunkba szorult, nagyon sokfelé és aránytalanul oszlik el. Azután meg ki az, a ki makula nélkül való.

Nem akarom a rendőrkapitányság legutolsó vezetőjét példának felhozni, mert bizonyos dolog az, hogy Csentericz élete nem abban a keretben mozgott, a melyben egy kis fizetéssel ellátott tisztviselőnek meghuzódnia kellene, de eltekintve ettől, ha jól meggondoljuk a dolgot, ha arra is nézünk, hogy emberi számítás szerint a rendőrkapitány hivatalba lépése napjával pályájának legfelső fokát elérte, világos az, hogy a rendőrkapitány mostani fizetése állásának meg nem felel.

Ezer forintból élni Zalaegerszegen, képtelenség. Talán nincs még egy város Dunántul, a hol az élet oly drága lenne mint nálunk, a hol a lakás mizeria oly borzasztó lenne, mint Egerszegen. Hisz egy nős tisztviselő, a ki 400 korona lakbért kap, lakbérére 60—200 koronát okvetlenül rá fizet fizetéséből és az a ráfizetés bizonyosan a ruházat terhére esik. Mert a nagy drágaság mellett a lakbért pótló összeget az élelemtől elvonni lehetetlen. Tehát csak ott takaríthatja meg ezt a 60—200 koronát, a hol azt nem szabadna, mert ez állása méltóságának épenséggel meg nem felel.

Nézzük továbbá azt az aránytalanságot, a mely a polgármesteri fizetés és a rendőrkapitányi fizetés közt van. A polgármester fizetése 4400 korona, a rendőrkapitányé 2400. Pedig mindakettő jogvégzett ember, mindakettő hivatal tönök és csakis a sors szeszélyétől függ, hogy ki melyik állást tudja elnyerni. És a rendőrkapitány állása talán sokkal nehezebb, teendői sokkal nehezebbek, mint a polgármesteri állásé.

A rendőrkapitány keze alatt 24 rendőr áll. A rendőrt vezetni, felette a figyelmet megtartani csak úgy lehet, ha a kapitányról az a rendőr semmi olyat nem tud, a mely a kapitányt a rendőr szemében leszállítja arról a polcra, a hol mint a rendőrök feletti korlátlan ur kell, hogy legyen. Már pedig ha az a rendőr tudja, hogy a kapitány ur otthon alig chetik eleget, mert nem kerül a fizetéséből, ha az a rendőr látja, hogy a kapitány ur ruhája nem egészen kifogás-

talán, mert nem kerül a fizetéséből, bizony nem tekintí oly tisztelettel, oly alattvalói megadással, mintha előtte az a rendőrkapitány a kellő magaságban állana.

A törvény megállapította, hogy a rendőrkapitánynak legalább is a szolgabíró fizetésével egyenlő fizetést kell huznia. Az állás hatásköre egyenlő, a teendők ugyanazon keretben mozognak, de a szolgabírák kettő kivételével nálunk kis városokban, falun laknak, a hol az élelem olcsóbb, a hol a fizetés úgy a hogy megfelelő. Tehát a szolgabíró nem panaszolhatja fel a sorsnak, hogy szolgabírónak tette a végzete, mert előtte áll a jövő reménye, hogy lesz még magasabb fizetési osztályban, nagyobb rangban. De a rendőrkapitány erről emberi számítás szerint le kell hogy mondjon, neki nem szabad merész álmokat szőni arról, hogy valamikor lesz még nagyobb fizetési osztályban is. Tehát illő és méltányos dolog az, hogy a rendőrkapitánynak I. osztályu szolgabírói fizetése legyen, hogy ne legyen kénytelen állásáért mindig átkozni a sorsot és állása miatt sorsával örökké harcban állani.

A vármegye méltányolja azt, hogy az élet a városokban mindig drágább, azért városokban mindig első osztályu szolgabírák vannak. Mert a szolgabírákkal rendelkező főispánok nagyon jól tudják, hogy 2000 korona kevés ahhoz, hogy abból egy tisztviselő megélhessen úgy, a mint azt előtanulmányai, állása megkívánja.

Nekünk is lehetne belátásunk, nekünk is lehetne annyi érzékünk, hogy ne engedjük azt, hogy egyik legexponáltabb tisztviselőnk a mindeanapi kenyérért küzdjön.

Az új rendőrkapitány, mint halljuk, kitűnően bevállik, kifogást ellene senki sem tehet. Igazi férfi, kifogástalan ügybuzgó hivatalnok, a ki tud tekintélyt tartani alárendeltjei felett.

Ne engedjük, hogy az élet nehézségeivel küzdve elveszítse kedvét, ne hagyjuk azt, hogy alázkodjék, kunyerálva házról házra járjon majdan a fizetés javításért, mert javítást kérni előbb utóbb kénytelen lesz, hanem mutassuk meg, hogy van érzékünk állásának fontossága iránt és adjuk meg neki önszántunkból a magasabb fizetési osztálynak megfelelő fizetést.

Ajánljuk ezen kérdés tanulmányozását városi képviselőinknek.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium különféle katonai felszerelési cikkek (csákó, sapka, nemez-eszima, zsinór, szörmeáruk, fém-áruk szerzőszámok stb.) szállítására hirdet pályázatot. Az ajánlatok benyújtási határideje f. évi október hó 12-ike. A részletes hirdetmény kamaránk hivatalos helyiségében megtekinthető.

II.

A m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezető-sége különféle kövek, téglák, fedéleserép, vessző- és cirok seprű, dinamit, dinamit-gyutaes, gyújtó kanó, fehér szappan és fagygyú szállítására hirdet pályázatot. Az ajánlatok benyújtási határideje f. október 3-ika. A részletes hirdetmény kamaránknál megtekinthető.

III.

A m. kir. államvasutak igazgatósága javítás által jókarba hozható alkatrészeire szétzedett gőzgép, egy olló- és lyukasztógép, két gázmotor, egy petrolummotor, egy esztergapad és három villamosvilágítási csillár megvételére nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok f. évi szeptember hó 14-ikéig nyújtandók be.

Érdeklődőknek a pályázati hirdetményt és ajánlati űrlapot kézségei megküldjük.

Sopron, 1905 évi augusztus hó 26-án.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hirek.

Képviselőtestületi közgyűlés. Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete 1905 évi augusztus hó 30-án délieltől 10 órakor, Németh Elek h. polgármester elnöklete alatt, rendkívüli közgyűlést tartott. Első tárgy gyanánt a polgári leányiskola

részére telek megszerzése tárgyában betérjesztett tanácsai előterjesztés került szőnyegre. A polgári leányiskola ugyanis alkalmatlan helyiségben, egy régi rozoga házban van elhelyezve; a növénydekeket rendszeresen elhelyezni és kellő oktatásban részesíteni nem lehet. A tantestület ismételt kérelmére elhatározta tehát a város, hogy alkalmas telek vásárlása és új iskolaépítés iránt tesz lépéseket. A mai közgyűlés, mivel a képviselők nem jelentek meg a kellő számban, akkép határozott, hogy az ügyet 30 nap közbevetésével 1905 évi október hó 5-ére összehívandó közgyűlésen fogja tárgyalni és ezen ügyben határozatot hozni.

Megalkotta a városi legeltetési szabályrendeletet és ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági bizottság szervezéséről szóló szabályzatot; mely jóváhagyás végett a vármegyei törvényhatósághoz lesz felterjesztendő.

Németh Izabella városi kisedovodai dajka eddigi 25 K fizetésének 40 koronára leendő fölemelése iránt beadott kérvényét a képviselőtestület a pénzügyi bizottság és tanács javaslata alapján egyhangulag elfogadta és határozatilag kimondotta, hogy a fölemelt fizetés már 1905 évi július hó 1-től kezdődőleg lesz kérelmezőnek kifizetendő.

Egyéb tárgy nem lévén, a gyűlés véget ért.

Beszámoló. Dr Darányi Ignác v. b. t. t., a tapolecai kerület országgyűlési képviselője a nyár folyamán megtartott gazdasági kongresszus alkalmával tett ígérete értelmében folyó hó 30-án Balatonfüredre érkezett, hogy a rég óhajtott körutazását megtehesse. 30-án Balatonfüreden tett látogatásokat, 31-én Felsőörs és vidékét látogatta meg. Szeptember 1-én Balatonkisszőlős, Pécsely, Akali, Udvari, Antalfa és Zánka községeket látogatta meg. Szeptember 2-án Köveskália, Kővágóörs és Badaacsonytomaj látogatása után ebéd volt a Hableány-szállodában, délután Káptalan-tóti és Gulács környékbe ment. Ma Tördemicz, Szigliget látogatása után Tapolezára érkezik. Ez alkalommal tiszteletére déli 1 órakor a Balaton-vendéglőben társaságot lesz.

Egyházmegyei hírek. Kreutzer Dezső szepetneki segédlelkész Böhönyére káplánna, — Szabó József karádi segédlelkész a szepetneki plebániára adminisztrátorrá kineveztetett, — míg Tüske József segédlelkész Tapsonyból Karádra és Madjerics Teodor szentmáriai káplán helyé Salák József káplán áthelyeztetett.

Uj hitoktató. Dr István Vilmos megyés püspök Fábrián Gábor lenti káplánt a zalaegerszegi elemi iskolához hitoktatónak nevezte ki.

Áthelyezés. Vas Dávid zalaegerszegi osztálymérnökségi mérnök Kisczellre helyeztetett át, Gellért Nándor pedig a szombathelyi üzletvezetőségtől áthelyeztetett Zalaegerszegre.

A jegyzők fizetésemelése. Végre-valahára megjött a zalamegyei jegyzők felemelt fizetésének utalványozása is. A számvétség lízasan dolgozik a számféjtésen ennek következtében a munka már annyira előrehaladt, hogy szerdán, a kifizetéseket megkezdi.

Kinevezés. Az alsólendvai állami polgári iskolához a miniszter Korom György okleveles polg. iskolai tanárt kinevezte. A pénzügyminiszter Győri László keszthelyi adóhivatali ellenőrt a dunaföldvári adóhivatalhoz pénztárnokká, Tóth Zsigmond adótitkár ellenőrré nevezte ki Győri helyére.

Köszönet. Az elaggott iparosok alaptökéjének gyarapítására N. N. 4 és Weiss Ármin 3 K-t, adományozott miért az ipartestület halás köszönetét fejezi ki.

Gyászír. Vettük a következő gyászjelentést. Özv. Gottesmann Raoulné szül. Martonfalvy Antónia ugy saját, mint gyermekei: Antónia, Raoul, Blanka, Ella és Ervin, ugyszintén az alulírottak nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a legjobb férj, apa, fiu és testvér erdőbaktai Gottesmann Raoul a »Pesti Fonciére« biztosító társulat főfelügyelőjének hosszú kinos szenvedés után, életének 57-ik, boldog házasságának 26-ik évében, f. évi augusztus hó 27-én esti 8 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. évi augusztus 29-én d. u. órakor fognak a kerepesi-uti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszerteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért f. évi augusztus hó 30-án d. e. 10 órakor fog a ferenczrendiek templomában a Mindenhatónak bemutatattani.

Budapest, 1905 augusztus hó 28-án. Áldás, béke hamvaira! Erdőbaktai Gottesmann Adolf os. és kir. szk. lovasszázados mint apa. Erdőbaktai Gottesmann Adolfné szül. Paulay Irma mint mostohaanya. Erdőbaktai Gottesmann Adolf és neje és szül. Komarnioki Euphrosine, Erdőbaktai Gottesmann Mária, Erdőbaktai Gottesmann Ernő os. és kir. huszárszázados és neje szül. Manoilovich Paula, Erdőbaktai Gottesmann Alfréd huszárfőhadnagy, Erdőbaktai Gottesmann Gusztáv Erdőbaktai Gottesmann Miklós és neje szül. Szongott Erzsébet mint testvérei és sógornói.

Exhumálás. Kisfaludy Móriának az 1848—49-iki szabadságharc vitéz ezredesének holt tetemét f. hó 21-én vették fel a sümegi temetőben. Az exhumálás Súlyomy Tivadar főszolgabíró, Karácsony Kálmán szolgabíró, Németh János plebános, Lukonich Gábor dr. tb. fő és járásorvos jelenlétében történt. A család a boldogult ezredes özvegye, gyermekei és unokái képviselték. A sírásók a megnyitott sírból kiemelték az érekeporsót, ezt azután felfyltatták a hulla arányosságait konstatálták. Az ezredes ősz haja és szakállja még ép volt, s diszesomókban körítette a hosszukás koponyát. Kalapja, amelyet vele eltemettek szintén még épen feküdt a koporsó közepe táján. Maga az érekeporsó egyik oldala egészen behorpadt a 12 év alatt, amióta a földben nyugszik. Németh János plebános ezután beszentelte az új sírboltot, latin imát mondott a boldogultért, azután leeresztették a koporsót új nyugvó helyére. Az új sírbolt a temető legszebb sorában az első utban fekszik s most dolgoznak a följé emelendő emlékkeresztet.

Adóhivatali vizsga. Domján József adóhivatali gyakornok augusztus 29-én az adóhivatali vizsgát egyhangú kitüntetéssel tette le. A bizottság tagjai voltak: Koosis Sándor p. ü. titkár, Práger Samu adóhivatali ellenőr és Arany Izorp. ü. számvizsgáló.

Dr Sommer Mór vámosmikolai ügyvéd tudatja velünk, hogy édes anyja, Sommer Jakabné Vámosmikolán 80 éves korában végelegyengülésben elhalt. Az elhunyt városunkban ismert és szeretett egyéniség volt.

Nyugdíjazás. Faragó Ignác, a tapolezai állomás hosszú időn át volt főnöke nyugdíjba vonult. A vallás és közoktatásügyi miniszter Csígyó Mária sümegi elemi iskolai tanítónőt nyugdíjazta. Menyhárt Mór nagyrákosi plebános, a ki Alsó-Bagodban 15 évig volt káplán, nyugdíjba vonult.

Tánciskola. Mazzantini Lajos, Magyarország első táncmestere abban a kitüntetésben részesíti városunkat, hogy szeptember 15-én táncanfolyamot nyit. Mazzantini hírével csak a tudomány nagyobb. Balletmestere volt az operaháznak, tanára a hadapródiskoláknak. A táncmesterek országos közgyűlése — tekintettel a hervadhatatlan érdemeire — örökös díszelnökének választotta. Hisszük, hogy ezt a rendkívüli alkalmat örömmel ragadja meg városunk közönsége és tömegesen látogatja a mester iskoláját.

A csáktornyai szociálista. Kristóffy alaposan megzavarta a csáktornyai kevés számú szociálistákat és elhatározták, hogy a vasárnap napgyűlés alkalmával egy kis parázs tüntetést rendeznek az általános titkos választójog mellett. Mivel azonban kevesen vannak és így még egy tömegben is nagyon kis csoportot tudnának képezni, elhatározták, hogy nem állnak egy csoportba, hanem össze-vissza a néptömeg közé vegyülnek és így ha itt is ott is felhangzik egy-egy kiáltás az általános választójog mellett, a dolognak olyatén formája lesz, mintha az egész hallgató közönség követelné azt, hogy a szónokok nyilatkozzanak e kérdésről. Javában beszéltek már a képviselők, a midőn egy megmerte reszkurozni és nagy hangosan elkiáltotta magát: »Abeg Zichy, éljen a titkos választói jog.« A békés vidéki polgárság nagyon felbőszült ezen az abengoláson, a mely a legsnájdigabb gróft érte, közrefegták a szociálistát és úgy elverték, hogy a mire a esendőrség a rögtön ítélő bíróság keze közül a szegény titkos választót kiszabadította, csupa vér volt.

Napfogyatkozás. Augusztus 30-án 1 óra 45 percekor kezdődő és 2 óra 8 percekor tartó napfogyatkozás volt. A hold a nap korongjának háromnegyed részét fogta el, úgy hogy szabad szemmel is belelehetett nézni a napba. Azonban szabad szemmel mégis kevesen merték megköcskázni a napbanézést, jobbára csak bekormosított üvegeken vizsgálták ezt a remek természet

mészeti tüneményt. Háromnegyed háromkor egészen olyan homályos, sárga volt a napfény, mint késő téli időben, midőn a nap lenyugszik és mindent sárgás, homályos színben látunk. A napfogyatkozást városunkban is nagyon sokan csodálták, az utcákon egész csoportok verődtek össze és kézzel-kézre adogatták a kormos üvegeket. Teljes napfogyatkozás Spanyolországban, és Algíriban volt, a hova a világ minden tájékáról özönlöttek a csillagászok, hogy a három és fél percek tartó teljes elsötétedés alatt, — a midőn és csakis a napot körülvevő fényudvar adott egy kis vékony világosságot — a nap színképelemzéséből, sugártöréséből megállapíthatták, hogy a napot micsoda gázok körítik.

A kitartó munkás. Keller Ignác nagykanizsai cipészműhelyében Keszler Mór 24 év óta hűségesen üti a kaptafát. A miniszter a hűséges segédet 200 K jutalommal tüntette ki, a melyet augusztus 27-én nyújtottak át ünnepélyesen a kitüntetett segédnek. A soproni kereskedelmi és iparkamara is képviselve volt az ünnepélyen.

Templom rablás. Varga János 14 éves lenti fiu feltűnően költekedett. Midőn a dolognak utána jártak, kitűnt, hogy a lenti rom. kath. templomban van feltörve a Szent Antal szobor alatti persely. A esendőrség az elvetemedett kis gonosztevőt elfogta és bekísérte.

A munkásközvetítés portómentes. A földmivélsügyi miniszter f. évi 40456. sz. rendeletével portómentessé tette a munkásközvetítést. Eddig a nehézség az volt, hogy ha a törvényhatósági, községi munkásközvetítő valamely munka alkalomról értesült, nem volt módjában portómentesen kérdést intézni az illető munkaadóhoz, viszont ennek sem volt módjában a kért felvilágosítást megadni. A miniszter most portómentes levelezőlapokat adott ki, (zöldet és rózsaszínűt) hogy a törvényhatósági munkásközvetítők (zöld) és a községi munkásközvetítők (rózsaszín) közvetlenül érintkezhesenek a munkaadókkal.

Talált tárgy. Egy három gombos női bőrkesztyűt találtak s átadták a rendőrségnek, a hol a jogos tulajdonos a hivatalos órák alatt átveheti.

Tűzek. E héten a vörös Kakas nagyon vigan szállodgált. Mindenfelől kapjuk a szörnyű híreket a pusztító tüzvészről. Csonkahegyháton mult szombaton volt nagyobb fajta tűz, elégett 8 ház, 6 melléképület. A tűz állítólag esőplógéptől keletkezett. Biztosítva csak egy része volt az elégett épületeknek. — Letenyén Kurucz István gazda pajtája gyuladt ki az ott játszódozó gyermekek vigyázatlansága folytán. A tűz átesapott a szomszéd házakra is, úgy hogy 4 lakház, két ístálló, néhány kamra és különféle gazdasági eszközök a tűz martaléka lett. A kár 3—4 ezer korona. Nagyrészt biztosítva volt. — Beesehelyen Balog Marton pineéje és présháza égett el. A tüzet valószínűleg gyújtogatás okozta. — Pókafán Kovács Imre gazdaember lakóházába a villám beütött és felgyújtotta a szalmatetőt. Noha gyorsan érkezett segítség, a ház a lángok martalékává lett. A kár 720 korona. Biztosítva nem volt.

Üngyikosságok. Gudlinek Antal muracsányi lakos nagyon megunta életét, ki ballagott a Murához és ott, a hol legjobban sodor az ár, beleugrott. Holttestét nem találták meg. — Szabó Györgyné kiskomáromi lakos gyógyíthatatlan betegsége miatt egy falba vert kampós szegre felakasztotta magát. — Szőlőskei Károlyné balatonhenyei lakos felakasztotta magát.

Ügyes tolvaj. Egész bátran megérdemli az ügyes jelzőt az a ki a tolvajok nemzetségéből, a cigánytól el tud valamit lopni. Már pedig Bolányos József és Bogdán József valóságos vérbeli cigányok, kik mióta gyalog kénytelenek járni, mert valaki két görhes lovukat elkötötte, az egész világ iránt mélységes gyűlölettel viseltetnek. A két nemes paripa nyomait eddig hiába ütötte mind a kiterjedt cigányhad, mind a nyomozó esendőrség.

Pöstyén fürdőből jelentik: Lelkes óvációban részesítette Mezei színésztársulata az itt üdülő Hegyi Arankát. F. hó 24-én este, előadás után testületileg a művésznő villája elé vonultak és félórán tartó énekszerenádot rendeztek neki. A szokatlan tiszteletnyilvánítás hallatára a parkban sétáló fürdővendégek csakhamar elárasztották nemesak a fürdő előtti teret, de az egész királysort is úgy, hogy a közlekedés teljesen fennakadt. A művésznőt a spontán tiszteletnyilvánítás annyira meghatotta, hogy csak könnyezve tudott köszönetet mondani az őt bálványozó kollegáinak.

Hasba lőtte. Horvát János helybeli lakatos segéd Weber Elek lakatos tanonccal játszadozott. Nevezetesen az volt a játéknak a fő tárgya, hogy egymásra céloztak s mintha lőnének, úgy tettek. Közben észbe jutott Horvát-nak, hogy van a házában egy flobert puská, azzal folytatja a mulatságot. Kihozta az udvarra és ráfogta Weber Elekre mondván: »Meglőlek«. A fiu tréfára vette a dolgot és nevetve állt a fegyver esőve elé. Azonban a puská elsült és a fiut hasba lőtte. Súlyos sérülésével beszállították a kórházba.

Rabiátus cigányok. Rossz fát tettek romáék a tűzre, a miért a városi rendőrségnek egy különítménye kivonult a nekeresdi tanyára, hogy a dádek holmiját átkutassa és náluk nyomozást teljesítsen. A cigányok feje Forgács Nángó Lajos, ki sehogy sem tud kibékülni a mostani helyzetével és visszakívánja azt az időt mikor ő volt a csendőrség titkos besugója, mely ténykedéseért sok ropogós bankót sikerült neki zsebre vágni, — a kutatást teljesítő városi rendőrökre támadt és reájuk uszította a többi cigányokat is. Ezek aztán a rendőrökre estek, őket bántalmazták, mire ezek kardot rántottak, a renitens cigányokat lefegyverezték s bekísérték a rendőrségre, a honnan hatóság ellen elkövetet erőszak büntetnének kísérlete miatt átkísérték az egész karavánt a kir. ügyészséghez.

Tyuklopások. A rendszeren üzött tyuklopások csak nem akarnak szünetelni. A mult héten három helyről is loptak szárnyasokat és pedig Németh Jánosnéól 2 db. libát, Lagler Gottlieb-től 5 db. tyukot 2 pulykát, Molnár Sándor vasuti kalauztól egy db. angol fajtájú tyukot. A tettesek még csak nem kerülnek kézre, pedig kár, mert sok kellemetlenségnek lehetne elejét venni.

Tolvaj inas. Horvát Károly cipész inas szemlélője volt az iparosok által a mult napok egyikén a kaszaházi kertben rendezett táncmulatságnak. A mulatságon legjobban a szép, színes lampionok nyerték meg tetszését. Addig-addig setenkedett, míg egy ilyen tarka-barka jószágot sikerült hatalmába keríteni s azzal megszökött, de csakhamar elesípték s bevitték a tömlőbe.

Meglopott cseléd. Bohár Juli dajkaleánynak volt egy kis megtakarított pénze. Takargatta, takargatta, mert az volt a terve, hogy hazaviszi özvegy édes szülőjének, a ki kis tehenet vesz abból, hogy könnyebben tengethesse öreg napjait, azonban valakinek tudomása lehetett a »kincs«-ről, észrevétlenül odalopódzott s magához véve az összesen 11 koronát kitevő pénzt és ellopta azt. Káros panaszára megindult a nyomozás eddig azonban eredménytelenül.

Póru jár vendég. Czigány Fáni szentkozmadombjai lakos gondatlanul iszogott egy kiskoreszmában. Mikor a bor gőze már a fejébe szállt, ledobta magáról szép nagykendőjét és úgy mulatott tovább. Mialatt a kuruo menyeeske a boros poharakat hajtogatta és mulatott, valaki szemet vetett a nagykendőre, magához vette s ellillant vele a nélkül, hogy az ivóban lévő vendégek közül bárki is észrevette volna.

A valódi hírneves MÁLNÁSI SICULIA (székely) gyógyforrásviz kapható Zalaegerszegen: GYARMATI VILMOS-nál.

Közgazdaság.

A cs. és kir. szab. Adria biztosító társulat 1904 évi. üzleti jelentése és zárszámadásai, melyek f. évi április hó 26-án megtartott közgyűlésen terjesztettek elő, a következő fontosabb adatokat tartalmazzák. Az életbiztosítási osztályban 52,113.581 korona biztosított tőkéről szóló 8875 ajánlat nyújtott be, melyek ellenében 46,007.932 korona biztosított tőkéről állítottak ki kötvények. A biztosítási átlag 1904 december 31-én kerek 295 1/2 millió tőke és 758.052 korona járadékra rugott, minél fogva tőkebiztosításnál 19,511,076 korona tiszta szaporodás mutatkozik. Életbiztosítási díjakban 12,451.993 korona vételeztetett be, míg halálesetek valamint a biztosítottak életében esedékes tőkék, 6,334,142 korona kifizetését igényelték. A kamatláb leszállítására szolgáló pótdíjtartalék az idej 100.000 koronát tevő átutalás folytán 1,800.000 koronára

emelkedett. Az életbiztosítási osztály díjtartalékai és díjvételei, a fenti 1 millió 800.000 koronával együtt 1904 december 31-én 81,752.775 korona 43 fillért tettek ki s a mult évhez viszonyítva 5.408.662 korona emelkedést mutatnak.

A tüzbiztosítási ágazatban a díjbevétele 21 millió 961.845 korona, a betöréses lopás elleni biztosítási ágazatban 302,809 koronára rugott; ez utóbbi három ágazatban visszbiztosítások címén 10,647,564 koronát s károkért 17,717.451 koronát és a visszbiztosítók részének levonása után 9 millió 287.382 koronát fizettek ki. A díjbiztosítások díjtartalékai tisztán, azaz a visszbiztosítók részének levonása után 337.107 koronával 7,455.815 koronára emelkedett. Az értékpapírok árfolyamának emelkedése folytán előállott többérték az árfolyamingadozások tartalékra utaltatott át. Az alapszabályszerű levonások után fennmaradó nyereségből részvényenként úgy mint tavaly 180 korona osztalék kerül kifizetésre. A társulat tartalékai 1904 december 31-én — a kártartalékot tekintetbe nem véve — 95 millió koronánál többet tesznek és pedig: díjtartalék (visszbiztosítók részének levonásával) 81.352.182 korona, kamatláb leszállítására szolgáló pótdíjtartalék 1.800.000 korona, nyereségtartalék 7,489.914 korona és árfolyam ingadozások tartalék 4,414.415 korona. A társulati tisztviselők nyugdíjpénztára és ellátási és takarékpénztára összesen 3,575.515 koronát teszen.

Piaci áraink a legutolsó hetvéadására 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.40	—
rozs		6.60	—
árpa		5.70	—
zab		5.50	—
tengeri		8.—	—
burgonya		—	—
bükköny		—	—
lőner		—	—
tarkabab		—	—
fehérbab		—	—

Nyilt-tér. *)

MATTONI FÉLE BUDAI KESERÜVIZ
legjobb hajtószer.
Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társszerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Idős és ifju embereknek

ajánlatos Dr Müllernek több bővített kiadásban megjelent, a **megzavart ideg** és nemi rendszerről, valamint ennek radikális gyógymódjáról irt művét okulásul elolvasni.

1 K 20 fillérnek bélyegjegyekben való beküldése ellen borítékban megküldi:

Curt Röber, Braunschweig.

Jövödelmező mellékereset

5-600 koronát havonta

kereshet meg nálunk minden hivatalos egyén, a ki törvényesen megengedett állam- és nyereségsorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával szándékozik foglalkozni.

Ajánlatok intézendők:

Fővárosi Váltóüzlet Társaság.

Adler és Társa céghez
Budapest, V. Nagykorona-utca 13.

Thiele soványító teája

ismert hatásos specialitás **tulhizás ellen.**

Kapható Török József gyógyszerárban
Budapest, Király-utca 12. szám.

Szőlővessző!

A világhírű „Delawaré“ adja legjobb bort!

Oltani pertmetezni nem kell!!
A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellent áll!
Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!
Nagymennyiségű sima és gyökeres „Delawaré“ vessző eladás.

Cím: **Szűgyártó és Takács**
szőlőtelep-tulajdonosok.
Telep: Alsőseged. Központi iroda: Felsőseged. Somogy megye.

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok és iparosoknál bármily helyen szakember insolvencia jelentés nélkül, jogi tanácsos közreműködésével, rendez. A szükséges fedett egyezkedési hiteleket megszerzi. Csődök egyezkedése is eiválltatatik.

Bleier Fried és Társa

budapesti bejegyzett cég
Budapest, Erzsébet-körut 23-ik szám.

Hirdetmény.

Boldogfa község tulajdonát képező **korcsmaház** a hozzátartozókkal együtt **szeptember hó 20-án** nyilvános árverésen 3 azaz három évre a legtöbbet ígérőnek **bérbe** fog adni.

Bővebb felvilágosítást ad
a község előljárósága.

Pályázat.

A sümegi népbank részvény-társulat egy **500 korona segéllyel** díjazott, kereskedelmi iskolát végzett

könyvelő gyakornokot alkalmaz.

Az iskola, ugy születési bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok **f. évi szeptember 20-áig** az intézet igazgatója, dr Bárdió Ferenc ügyvédhez Sümeg, nyújtandó be.

Sümeg, 1905. augusztus 27-én.

Sümegi népbank részvény-társaság.

Hirdetmény.

Zalaegerszeg r. t. város az alsóerdei 1905. évi

gubacs termését

a városház tanástermében **f. évi szeptember 5-én d. e. 10 órakor** megejtendő szóbeli árverésen eladja.

Zalaegerszeg, 1905 augusztus 31.
Zalaegerszeg r. t. város tanácsa.

Németh Elek
h. polgármester.

4303/tkv. 1905.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tapolcai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Mezriczky Gyulának Pödör József és neje Kovács Rozália* balatonhenyei lakosok elleni 45 korona s járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverés a tapolcai kir. járásbíróság területén levő 1. a balatonhenyei 259. sz. tjkvben + 836. hrsz. alatt adások tulajdonát képező szőlő a kötyében 42 K, 2. ugyanottani + 837/a hrsz. alatti szőlő a kötyében 28 K, 3. ugyanottani + 8. hrsz. számú ház 320 K, 4. ugyanottani 9. hrsz. számú ház 320 K, 5. ugyanottani + 15. hrsz. számú szérüskert 4 K, 6. ugyanottani 17 hrsz. számú szérüskert a beltelekben 1 K, 7. ugyanottani 1131. hrsz. számú legelő a Magyalon 19 K, 8. a balatonhenyei 707. sz. tjkvben 406/b hrsz. számú ugyanazok nevében álló szántó a berzsenyi dűlőben 247 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s hogy a megjelölt

ingatlanok az 1905. évi október hó 5-ik napjának d. e. 10 órakor Balatonhenye községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a bírói kiküldöttnek kezéhez lefizetni, esetleg a bíróságnál való előleges letételt hitelt érdemlőleg igazolni. Az árverési feltételek alulirt telekkönyvi hatóságnál és Balatonhenye községhez tartozó betekinthetőek.

A kir. járásbíróság mint tkkvi hatóság.
Tapolca, 1905. évi július hó 27-én.

Papp, kir. járásbíró.

S

Az vegyileg megvizsgált, amellyel hatóságilag az arcbőrre ártalmatlannak talált

Szörvestő

eltávolítja hölgyeknél az oly csunya, kellemetlen arcszört gyökerektől, anélkül, hogy az arcbőrnek legkevésbé is ártana és az arcnak megadja az üdéséget, finomságot és simaságot. Ára 7 korona.

Vidéki megrendeléseket diszkrétan utánvét mellett eszközöl

Schmidek I. Budapest, VII., Nyár-utca 18.

Keil-lakk

legkitünőbb mázolószer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 90 f.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 f.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók: **Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.**
Molnár Ignác cégnél Keszthelyen.

Vezérszó: Minden darab szappan a **Schicht** névvel tiszta és ment káros alkatrészeketől.

Jótállás: 25.000 koronát fizet **Schicht György** cég **Aussigban** bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a »Schicht« névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappan)

a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Ami egyszerű, hatályos tisztító erő, valamint ami kiadóssága melyet **Schicht-szappannal** észlelhetünk, légysága és teljes tisztasága, azon különös gyártási mód eredménye, a mely a nyersanyagok feldolgozásánál a legnagyobb pontosságon alapul. A nyersanyagok nagyrészt saját művekben állítatnak elő.

Milliószor kipróbálva és kitünőnek bizonyult!

Hirdetmény.

A néhai id. Háczy Kálmán hagyatéki csődtömegéhez tartozó Kossuth Lajos-utcai uri házat udvarral és kerttel együtt, ugyszintén a Telek-utcában levő istállót, kocsiszint és az ezekhez tartozó lakást — az okvetlenül szükséges tatarozások után — a csődtörvény 22. §-ában körülirt fenntartás mellett bérbeadom. Mindkét lakás a helyben lakó házfelügyelő útján megtekinthető, a feltételek pedig alulirt tömeggondnoknál a hivatalos órák alatt bármikor megtudhatók.

Dr Keresztury József
tömeggondnok.

LEOPOLD GYULA hirdetői irodája által Budapest, Erzsébet-körút 54. Szakavatottsági Pontosság!

MINDEN HÖLGY ELŐNYE
olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházódal.
Saját érdekében kérje ezért dustartalmu **mita-gyűjteményünket**, melyet megtekintés végett ingyen és bérmentve küld a **WIENER MODEN UNION** Bécs, I., Schottenring 10

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.**
Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más készítménnyel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor Nagy üveg 6 kor - Kapható gyógyszárakban. Postán küldi. **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-tér.

Császárfürdő
Elsőrangú kén-savanyú gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb közös és külön iszapfürdővel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kád-, hőg-, villamos víz-, szénasav- és napfürdővel.
200 kényelmes lakosztállyal. A leghatásosabb kezelés.
téli és nyári gyógyhely **BUDAPESTEN.**
Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve

SZIMON ISTVAN FÉLE GYÓGYEREJŰ SÓS-BORSZESZ
MINDENÜTT KAPHATÓ

Szönyegek takarók függönyök Bútorozatok csipkefüggönyök Szönyeg-ház **S. SCHEIN** és k. udv. szált. WIEN, I., Bauernmarkt 12. Dóstartalmú képes **ÁRJEGYZÉK** ingyen és bérmentve.

Ön nagyon idősnek látszik! Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene** HAJFESTŐ-SZERREL

PLATSCHEK VILMOS
elismerett legolcsóbb, leghatásosabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Dr. Kovács kézpasztája 3 nap alatt biztosan hat. Tégelyek K 1 20
Dr. Kovács gyógytára Bpest, Gyár-u. 17.

HOTEL PÁRIS SZÁLLODA
Származás SIMON PÁL
BUDAPEST, VI., VÁRCI-KÖRUT 25. SZ.
100 szoba 2-20 K-tól fejlebb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem és szórakozás a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

"SMITH PREMIER"
képviselek keresetnek.
SMITH PREMIER N° 5
képes árjegyzék ingyen.
AVILÁG LEG-JOBB IRÓGÉPE.

GRAND PRIX PARIS 1900
BUDAPEST ANDRÁSSY ÚTJA

BALASSA FÉLE UGORKATEL
Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sőt ráncok is eltűnnek az arcáról a valódi angol használata által. Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k, púder 1-20, K.
Főzetköl-dési hely: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerár Bpest-Erzsébetfalva.

KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb. 1/4 millió részvény-tőke.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzer szőrmeárul az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY
VASAROLJON CSAK **KISS-FÉLE** SZERENCSE-SORSJEGYET **KISS KÁROLY ÉS TÁRSA** BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRUT 54.

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS
kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélsatorna hurutos bántalmainál, ugy-szintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniája és a hasi vérbőségből eredő májbetegségek ellen. A "Siculia"-forrás belső használatának furdessal való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medencze szervek idült izzadmányainál. A tüdőgümőkör kezdetleges eseteiben, valamint a gümös-görvélyes nyirkmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Czélszerű segédeszköz képez az elhízás és idült közhvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére.
Budapest, 1905. január 8.
Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, történelmi tanár, a M. Tud. Akad. tagja. stb. stb.
Székhelye a kezelő tulajdonos "SICULIA" természetes szénsavat sűrítő gyár r. e. MÁLNÁSFÜRDŐN Háromszék v. n. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Főraktárak Budapesten: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.
Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!

Szénásy szab. Árpád
RAJZ-ESZKÖZ az összes közép-iskolákban a legjobban be-állt **MAGYAR KÖRZÖ** MINDENÜTT KAPHATÓ.

Iszákosság nincs többé!
Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cosaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.
A Cosapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosságoknak a szeszes italt. A Cosa oly csendes és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását.
Cosa a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzlet-emberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített s sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.
Az intézet, mely a Cosapor tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.
INGYEN PRÓBA 217. sz. Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek. (Levelek 25 f, levelezőlapok 10 fillérel bérmentesítendők.)
COSA INSTITUTE (Dept. 217), 62, Chancery Lane, London, Anglia.

Dr. Dreiszker J. VIZGYÓGYINTÉZETE és szanatóriuma Kőszegen (Vas megye.)
Gyönyörű fekvésű. Egész éven át nyitva. Állandó orvosi felügyelet; igen jutányos ár; kitűnő ellátás. Legszébb gyógyeredmények. Prospektus ingyen és bérmentve.

"MAYER" gépgyár
vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.
Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.
Készít mindennemű gazdasági gépeket. u. m.: vetőgépek, szénagyűjtők, ekék, boronák, szecskavágók, repavágók, morzsolók és darálók stb. a legjobb kivitelben kitűnő szerkezetű Benzin- és szivógázmotorokat 2-50 lóerőig.
Benzin-motoros cséplőkészletek. Tűzveszély kizárva!
Legolcsóbb üzem!

Malomépítészet: Uj hengerek, minden e szakmába vágó gépgyártása. Teljes műalmi berendezések.
Különlegesség: Legújabb szerkezetű **borprések** és **szőlőzuzók** és **szabad. víznyomású borsajtók.**
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

